

# Verslag Workshop Boer-Burger samenwerking en lokale gemeenten

Tijdens de workshop op het event 360° open ruimte werd met een groep burger-gedreven initiatieven een interessante brainstorm gehouden rond de reële en potentiële samenwerking met de lokale overheid en de eventuele linken die er zijn met een al dan niet ontluikende voedselstrategie. Er kwamen gedeelde bezorgdheden naar boven en mogelijke oplossingspistes.

Eerst werd een korte presentatie gegeven, waarin werd gesteld dat verschillende types van boer-burger samenwerking een aansluiting vinden bij de algemene doelstellingen van een voedselstrategie. Zo is het duidelijk dat samenwerkingen tussen boer en burger rond (natuur)zorg, vrijwilligerswerk, leren, educatie en samen voedsel produceren – indien gezien, gesteund en versterkt door lokale overheden – op een directe wijze kunnen bijdragen aan beleidsdoelstellingen rond korte keten, sociale cohesie, kwalitatieve open ruimte, publieke gezondheid. Toch wordt er momenteel nog veel te weinig verbinding gemaakt en ondersteuning gegeven. De workshop gaf inzicht in welke factoren hier spelen.

Helaas waren er nagenoeg geen gemeenten betrokken in de sessie en zou het interessant kunnen zijn om hen in de toekomst bij dergelijk oefeningen te betrekken.

## Sessie 1: Verbinding tussen burgertrajecten en de lokale gemeente

**Moderator: Maarten**

***In de eerste sessie werden verschillende initiatieven overlopen en werd telkens nagegaan in welke mate er al dan niet een verbinding werd gemaakt tussen het burgercollectief en de lokale gemeente.***

In Geraardsbergen start op 17 december de ‘Stadsboerderij Hunnegem’. Dit is een burgergedreven traject. Wim is zowel actieve burger in de stadsboerderij als ambtenaar aan de stad Geraardsbergen. Geraardsbergen is bezig met het ontwikkelen van een voedselstrategie, maar op dit moment zijn er geen toenaderingen langs geen van beide kanten. Er is dus geen verbinding tussen de voedselstrategie en de stadsboerderij waar dit wel logisch zou zijn.

De stad Geraardsbergen zou een beter contact met haar boeren kunnen aangaan, door meer actief ondersteuning te geven aan de korte keten. Zo zijn er momenteel nog maar 3 boeren die de matten zelf ambachtelijk maken. Dit is een bedreiging voor het streekproduct, iets waar de voedselstrategie expliciet aandacht voor zou moeten hebben.

- ➔ Mogelijk actiepunt: In welke mate is Geraardsbergen van plan om actief haar eigen voedselstakeholders in kaart te brengen? Er is voorlopig niets van terug te vinden online? Wie is contactpersoon?

In de gemeente Herzele is het project Welenhoeck sinds een aantal jaren van start gegaan. Bij dit project vertrekt men vanuit een Commons filosofie en wordt het domein van 3,2 hectare op zo een manier opgevat dat het stuk wordt vrijgekocht en ondeelbaar alsook onvervreemdbaar wordt gemaakt. De gemeente Herzele staat achter het project maar moet rekening houden met andere bewoners die soms op een meer klassieke manier omgaan met dit soort vernieuwing. Momenteel wordt gekeken in welke mate er een mogelijkheid is om een functiewijziging van het gebied tot stand te brengen. Hiervoor zal een projectvergadering worden georganiseerd ([De projectvergadering \(OVR\) | Departement Omgeving - Vlaamse overheid \(vlaanderen.be\)](#)). Dit wijst er ook op dat de gemeente

Herzele wel degelijk op de hoogte is van lokale initiatieven (er zijn ook heel wat andere korte keten in Herzele; Uylenbos, Kollebloem, etc.), maar voorlopig nog geen overkoepelend beleid heeft rond voeding, landbouw en burgerparticipatie.

In Brakel loopt een burger-gedreven initiatief waarbij men werkt rond een open huis, gezonde voeding en permacultuur. Er wordt nagegaan in welke mate de gemeente Brakel hiervoor open staat en misschien zichzelf wil uiteten als een 'voedselbosgemeente'. (Velt geeft vorming rond het opzetten van een voedselbos voor gemeenten.)

Bart is bezig met het opzetten van een landbouwbedrijf in Lierde. Hij is bezig met het zoeken naar de geschikte afzetkanalen. Hij is nieuw in de gemeente Lierde, maar werd hier niet als nieuwe landbouwer verwelkomt, noch op de hoogte gebracht van enige mogelijkheden tot ondersteuning van de gemeente. Dit voorbeeld is helaas representatief voor vele Vlaamse steden en gemeenten, waar er geen systematisch contact is met de landbouwers en er dus ook vaak niet wordt nagegaan hoe het gemeentelijke beleid ondersteuning kan bieden.

## Sessie 2 Acties die een gemeente kan ondernemen

**Moderator: Carla**

***De tweede sessie ging in op het bedenken van acties die de gemeente kan uitrollen om boeren en burgers te verbinden.***

- De gemeente zou alle projecten/initiatieven rond voeding alsook de good practices van alternatieve landbouwvormen (CSA, voedselbossen, coöperaties, etc.) in kaart kunnen brengen. Op die manier weten burgers wat er waar gaande is en kunnen ze zo aansluiting zoeken.
- De gemeente zou een brochure kunnen uitbrengen waar alle KK producenten en handelaars op aangeduid staan. Dit kan breder getrokken worden naar de regio Vlaamse Ardennen. Op die manier vinden burgers makkelijker toegang tot lokale producten en producenten, waardoor de lokale landbouwer ondersteuning krijgt en contact kan leggen met burgers. Belangrijk hierbij is dat de gemeente ook andere burgers bereikt dan 'the usual suspects'. Dit kan door gebruik te maken van het gemeentelijk krantje, via scholen of andere thematische brochures.
- De gemeente kan een voorbeeldfunctie opnemen door tijdens haar evenementen de catering uit te besteden aan KK producenten/handelaars.
- Organiseren van boerenmarkten om boer en burger dichterbij elkaar te brengen.

⇒ **De gemeente zou een landbouw ambtenaar kunnen aanstellen om bovenstaande acties te operationaliseren.**

Ook werd er nagedacht over hoe voedselstrategieën boeren en burgers kunnen verbinden. Tijdens het gesprek kwamen er een aantal centrale vragen en opmerkingen naar boven:

- Hoe maak je gemeentes warm voor een voedselstrategie, wat is de insteek?
- Is er een voedselstrategie in kleinere gemeentes? We weten dat er een is in de grotere steden (bv. Gent, Oostende, Leuven) maar wat met de kleinere gemeentes? Ellezelles (Wallonië) is hier een mooi voorbeeld van.
- Bij het uiteenzetten van de doelstellingen van een voedselstrategie mag het gesprek rond grond/ruimte niet ontbreken. Er is al weinig landbouwgrond, dus dat moet zeker een doelstelling zijn in een voedselstrategie: ruimte voorzien voor landbouw. Hier kan de gemeenschap een

belangrijke rol in spelen: vele burgers hebben stuk grond beschikbaar. Deze zouden ze beschikbaar kunnen stellen voor landbouw en alternatieve landbouwvormen (zo is het bv. bij Pomona).